

Startnotitie m.e.r. permanente huisvesting Internationaal Strafhof

28 april 2008

Startnotitie m.e.r. permanente huisvesting Internationaal Strafhof

Verantwoording

Titel	Startnotitie m.e.r. permanente huisvesting Internationaal Strafhof
Opdrachtgever	VROM Rijksgebouwendienst
Projectleider	Rob Evelein
Auteur(s)	Marije Viveen en Rob Evelein
Projectnummer	4560757
Aantal pagina's	34 (exclusief bijlagen)
Datum	28 april 2008
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
afdeling Ruimte
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon (030) 282 48 24
Fax (030) 288 94 84

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Milieueffectrapportage permanente huisvesting Internationaal Strafhof	9
1.1 Aanleiding.....	9
1.2 Wat is m.e.r.?	9
1.3 Initiatiefnemer en bevoegd gezag	11
1.4 Inspraak op de startnotitie	11
1.5 Leeswijzer	11
2 Voorgenomen activiteit.....	13
2.1 Wat doet het Internationaal Strafhof?.....	13
2.2 Onderbouwing locatiekeuze	13
2.3 Beschrijving locatie Alexander Kazerne en omgeving	15
2.4 Het programma	16
2.5 Stedenbouwkundige en technische uitgangspunten	18
2.6 Kader voorgenomen activiteit.....	19
2.6.1 Afstemming tussen m.e.r en ruimtelijk besluit.....	19
2.6.2 Beleidskader en overige besluiten	19
2.6.3 Nog te nemen besluiten	19
3 Te onderzoeken alternatieven en varianten.....	21
3.1 Algemeen	21
3.2 Vaststaande en variabele elementen	21
3.3 Het basisalternatief.....	22
3.4 Inrichtingvarianten	23
3.5 Samenvatting te onderzoeken alternatieven	24
4 Het milieuonderzoek	25
4.1 Plan- en studiegebied.....	25
4.2 Milieuonderzoek	25
4.2.1 Verkeer en vervoer	25
4.2.2 Woon- en leefmilieu.....	26
4.2.3 Bodem en water	27
4.2.4 Natuur.....	28
4.2.5 Archeologie en cultuurhistorie	30
4.2.6 Duurzaamheid en klimaat.....	31

4.3 Resumé 31

5 Hoe nu verder? 33

Bijlage(n)

- 1. M.e.r.-procedure
- 2. Beleidskader

1 Milieueffectrapportage permanente huisvesting Internationaal Strafhof

Voor u ligt de startnotitie milieueffectrapportage (m.e.r.¹) permanente huisvesting Internationaal Strafhof (ICC). Alhoewel er voor dit voornemen geen m.e.r.-plicht geldt, heeft de initiatiefnemer besloten toch, vrijwillig, de m.e.r.-procedure te doorlopen. De initiatiefnemer wil bij de verdere planvorming optimaal rekening houden met de verschillende mogelijke milieueffecten. De startnotitie is de eerste stap in de procedure.

1.1 Aanleiding

In 1998 is in Rome het Internationaal Strafhof (International Criminal Court, ICC) opgericht door een groot aantal bij de Verenigde Naties aangesloten landen. Nederland heeft zich in Rome als gastland gepresenteerd en heeft zich ook als zodanig gekwalificeerd. In het statuut van het Internationaal Strafhof is vastgelegd dat Den Haag de zetelstad van het Hof is.

Nederland heeft, in nauw overleg met de gemeente Den Haag, het ICC ten behoeve van de permanente huisvesting het terrein van de huidige Alexander Kazerne aangeboden. De locatie is in 2006 formeel door het Ministerie van Buitenlandse Zaken aangeboden aan het Internationaal Strafhof en in december 2007 formeel aanvaard door de Assembly of State Parties.

Op basis van het te verwachte bouwprogramma voor het ICC-project valt het project onder de drempelwaarde van een verplicht MER. Op grond van het Besluit milieueffectrapportage is er dus geen formele m.e.r.-plicht aan de orde. De initiatiefnemer (het ministerie van Buitenlandse Zaken) is van mening dat het de voorkeur verdient om een vrijwillige m.e.r.-procedure te doorlopen. Het ministerie wil in een vroegtijdig stadium van het besluitvormingsproces over het bestemmingsplan en het bouwplan duidelijkheid hebben over de vraag of er sprake is van (negatieve) effecten op het milieu. In de verdere planvorming kan zo optimaal rekening worden gehouden met deze effecten.

1.2 Wat is m.e.r.?

Het doel van de m.e.r. is om het milieubelang naast andere belangen een volwaardige rol te laten spelen bij de besluitvorming in ruimtelijke procedures door het bevoegd gezag. Daarom dienen van grootschalige projecten de milieugevolgen in beeld te worden gebracht, voordat besluitvorming plaatsvindt. Hiertoe worden eerst de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit in beeld gebracht.

¹ M.e.r. = de milieueffectrapportage, ofwel het traject dat doorlopen moet worden om milieueffecten in beeld te brengen, ook wel m.e.r.-procedure genoemd
MER = het milieueffectrapport, het document dat als onderdeel van de m.e.r.-procedure wordt opgesteld.

Binnen de m.e.r. moeten verder alternatieven worden ontwikkeld, waaronder het zogenoemde meest milieuvriendelijk alternatief. Pas daarna wordt het besluit genomen over de inrichting van het gebied. In bijlage 1 is een toelichting op de m.e.r.-procedure opgenomen.

Deze vrijwillige m.e.r.-procedure wordt, overeenkomstig de Wet ruimtelijk ordening (WRO), gekoppeld aan de besluitvorming over het op te stellen bestemmingsplan. Het milieueffectrapport wordt daarom samen met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd.

Stappen in de procedure

De m.e.r.-procedure bestaat uit twee fasen:

1. De richtlijnenfase:
 - Publicatie startnotitie
 - Inspraak en advies
 - Richtlijnen
2. De m.e.r.-fase:
 - Opstelling MER
 - Aanvaarding MER
 - Inspraak op het MER (en ontwerpbestemmingsplan)
 - Evaluatie

De voorliggende startnotitie is de eerste stap in de procedure. Het is het eerste document in de procedure en is bedoeld om derden (burgers, belangengroepen, toekomstige gebruikers) te informeren over het initiatief, de procedure en de te verwachten milieugevolgen. In hoofdstuk 4 is een uitgebreidere beschrijving van de te doorlopen stappen beschreven.

Planm.e.r. en projectm.e.r.

De m.e.r.-regeling kent twee soorten m.e.r.: planm.e.r. en projectm.e.r.

Planm.e.r. is als instrument gebaseerd op de Europese Richtlijn inzake Strategische Milieubeoordeling, die in september 2006 in de Nederlandse wetgeving (Wm en Besluit m.e.r.) is verwerkt. Een planm.e.r. moet (onder andere) worden uitgevoerd voor plannen die een kader vormen voor toekomstige m.e.r.-plichtige activiteiten. Doel is om ook meer strategische keuzes te onderbouwen met milieu-informatie, die is afgestemd op het abstractieniveau waarop de besluitvorming plaatsvindt.

Projectm.e.r. is aan de orde als een concreet besluit wordt genomen over een m.e.r.-plichtige activiteit. Omdat het plan dan concreter is, zal ook de te leveren milieu-informatie gedetailleerder en kwantitatief van aard zijn.

Omdat de permanente huisvesting van het Internationaal Strafhof een concreet besluit is, wordt in dit geval de projectm.e.r.- gekoppeld aan het nieuwe bestemmingsplan. Overal waar in dit rapport m.e.r. / MER staat, wordt bedoeld projectm.e.r. / projectMER.

1.3 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Het ministerie van Buitenlandse zaken is *initiatiefnemer* voor de realisatie van de permanente huisvesting van het Internationaal Strafhof. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het opstellen van de rapporten in de m.e.r.-procedure: de startnotitie en het milieueffectrapport (MER). Het ministerie van Buitenlandse zaken heeft de Rijksgebouwendienst opdracht gegeven om de voorbereiding van de permanente huisvesting te organiseren. Hieronder valt ook het inzetten van de (vrijwillige) m.e.r.-procedure.

De gemeente Den Haag legt de ruimtelijke kaders vast voor het toekomstige gebruik van het gebied, in dit geval via het nieuw op te stellen bestemmingsplan. De gemeenteraad van Den Haag treedt daarom in de m.e.r.-procedure op als *bevoegd gezag*. Het bevoegd gezag verzorgt de inspraak voor de m.e.r. en beoordeelt het MER op aanvaardbaarheid.

1.4 Inspraak op de startnotitie

De nu voorliggende startnotitie informeert u over de start van de m.e.r.-procedure voor de permanente huisvesting van het Internationaal Strafhof. Centraal staat de manier waarop de initiatiefnemer zich voorstelt straks het MER op te stellen. Tijdens een inloopavond wordt de startnotitie voor belangstellenden nader toegelicht. Het precieze tijdstip van deze inloopavond wordt via de Staatscourant en huis-aan-huisbladen bekend gemaakt. .

Iedereen wordt uitgenodigd zijn of haar mening over de startnotitie te geven en aan te geven welke milieuaspecten in het MER aan de orde moeten komen.

Uw reactie kunt u (onder vermelding van startnotitie m.e.r. ICC) sturen naar:

Gemeente Den Haag

t.a.v. de heer A. Finkers

Postbus 12 651

2500 DP Den Haag

U heeft ook de mogelijkheid om een afspraak (070 - 353 64 75) te maken om mondeling in te kunnen spreken.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 kunt u lezen wat de voorgenomen activiteit, namelijk de ontwikkeling van de permanente huisvesting van het Internationaal Strafhof, inhoudt. Hierin wordt de locatie en de uitgangspunten die gehanteerd worden bij de ontwikkeling nader toegelicht. Hoofdstuk 3 gaat in op welke verschillende alternatieven en varianten in het kader van de ontwikkeling onderzocht gaan worden. Hoe deze alternatieven en varianten onderzocht gaan worden op de verschillende milieuaspecten staat in hoofdstuk 4. Ter afsluiting vindt u in hoofdstuk 5 hoe de verdere procedure van dit onderzoek er uit ziet.

2 Voorgenomen activiteit

Dit hoofdstuk staat in het kader van het voornemen. Allereerst geeft paragraaf 1 de onderbouwing van de locatiekeuze. In paragraaf 2 en 3 is het programma en de mogelijke inrichting van het gebied beschreven. Het kader waarbinnen de ontwikkeling van de huisvesting zich afspeelt staat beschreven in paragraaf 4.

2.1 Wat doet het Internationaal Strafhof?

Het Internationaal Strafhof is een onafhankelijke rechtbank, die zich richt op de berechting van personen die worden beschuldigd van de meest ernstige internationale misdrijven: genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, en oorlogsmisdrijven. Het trad in werking in 2002 nadat het zestigste land partij werd bij het zogeheten Statuut van Rome. Inmiddels hebben 106 landen zich aangesloten.

Het Hof kan alleen zaken in behandeling nemen als de staat waar het misdrijf is gepleegd óf de staat waaruit de dader afkomstig is, partij zijn bij het Statuut. De misdrijven die onder de bevoegdheid van het Hof vallen, moeten in de eerste plaats door de staten zelf worden berecht. Het Strafhof laat een zaak alleen toe als nationale staten zelf niet bereid zijn of niet in staat zijn om misdrijven te vervolgen. Het Hof bepaalt dit zelf. Hierbij beperkt het Hof zich tot de meest serieuze misdrijven, die van belang zijn voor de gehele internationale gemeenschap.

Het Internationaal Strafhof (ICC) is momenteel tijdelijk gehuisvest op verschillende locaties in Den Haag. Op 14 december 2007 hebben de bij het Strafhof aangesloten landen in New York besloten dat het Internationaal Strafhof haar nieuwe huisvesting op het terrein van de Alexander Kazerne in Den Haag krijgt. Voor de nieuwbouw, die in 2014 gereed moet zijn, is inmiddels een internationale architectenselectie gestart.

De internationale architectenselectie moet een gebouw opleveren dat symbool staat voor de doelstellingen van het Strafhof. De jury, onder voorzitterschap van de Rijksbouwmeester bestaat uit gerenommeerde architecten uit verschillende landen, afgevaardigden van Verdragspartijen en vertegenwoordigers van de Gemeente Den Haag, het Ministerie van Buitenlandse Zaken namens Nederland en het ICC.

2.2 Onderbouwing locatiekeuze

De huisvesting van het ICC te Den Haag levert een bijdrage aan de ambitie van Den Haag om zich verder als internationale stad te profileren. Vergelijkbaar met het Vredespaleis en het Congresgebouw dient ook de locatie voor het Internationaal Strafhof een hoogwaardige uitstraling te hebben als visitekaartje van Den Haag en Nederland in het buitenland.

Voor de permanente huisvesting van het ICC zijn de volgende criteria van belang:

- Ligging in de stad; het ICC dient een prominente positie in de stadsplattegrond in te nemen en zich in de nabijheid van ambassades en internationale organisaties te bevinden
- Bereikbaarheid; van belang is de bereikbaarheid per auto en het openbaar vervoer. Daarnaast is de afstand tot het Huis van Bewaring in Scheveningen van belang
- Ruimtelijke karakteristiek; het ICC dient een betekenis en uitstraling te krijgen die vergelijkbaar is met die van het Vredespaleis, Paleis Noordeinde of het Gemeentemuseum. Hiertoe wordt gekeken naar aanwezigheid van onder andere opvallende kwaliteiten, bestaande elementen en representatieve openbare ruimtes
- Programmatische inpassing; ten aanzien van de permanente huisvesting is een aantal uitgangspunten opgesteld waar aan moet worden voldaan. Onder andere moet er op de locatie genoeg mogelijkheid zijn om te kunnen uitbreiden

Op grond van deze criteria is het terrein van de Alexander Kazerne als meest geschikt naar voren gekomen. De locatie is vervolgens in 2006 formeel door het Rijk aangeboden aan het Internationaal Strafhof en in december 2007 formeel aanvaard door de Assembly of State Parties.

Figuur 2.1 Het plangebied en de omgeving

2.3 Beschrijving locatie Alexander Kazerne en omgeving

Alexander Kazerne

De Alexander Kazerne ligt aan de duinen tussen de Oude Waalsdorperweg en de Van Alkemadelaan. Het kazerneterrein heeft haar oorspronkelijke functie inmiddels verloren. De oude, nog aanwezige, kazernegebouwen worden momenteel hoofdzakelijk als kantoorgebouw gebruikt. Op het terrein van de Alexander Kazerne is eveneens een officiershotel gevestigd.

Omgeving Alexander Kazerne

De Alexander Kazerne wordt omringd door verschillende functies. Ten noorden van de locatie ligt een uitgestrekt duingebied dat is aangemerkt als Natura2000-gebied (Meijndel en Berkheide).

Ten noordoosten van het terrein ligt naast een gecombineerd terrein van TNO en NATO C3, een militair oefenterrein.

Ten zuidoosten van het Alexander Kazerneterrein ligt een gebied met Stedelijke Ecologische hoofdstructuur en een brandstofverkooppunt.

Ten zuidwesten van het terrein is het Bronovoziekenhuis en de Frederiks Kazerne te vinden.

Aan de zuidoost en –westkant van het terrein is verder voornamelijk woonbebouwing te vinden, de woonwijk Benoordenhout.

Verder valt het gehele terrein binnen belvédèregebied en grondwaterbeschermingsgebied.

Direct aan / onder het terrein van de Alexander Kazerne wordt het laatste deel van de noordelijke randweg Haagse regio gerealiseerd: de Hubertustunnel. De randweg biedt straks een nieuwe verbinding tussen Scheveningen en de A4 bij Leidschendam. Eind 2003 is het eerste deel van de Noordelijke Randweg opgeleverd. De Hubertustunnel is het laatste deel van de randweg. In 2004 is de aanleg van de Hubertustunnel van start gegaan en in het najaar van 2008 wordt de tunnel naar verwachting opengesteld voor het verkeer.

Autonome ontwikkeling

In de omgeving van het plangebied zijn formeel geen nieuwe ontwikkelingen gepland. Er zijn echter wel in meer of mindere mate concrete ideeën voor ontwikkelingen op het terrein van de Frederiks Kazerne, het terrein van TNO en NATO en in de woonwijk Benoordenhout. Ook is er een plan om het brandstofverkooppunt af te breken en een woontoren ter vervanging te realiseren. Echter al deze plannen zijn nog in de ideeënfase en er zijn nog geen formele besluiten over genomen. Deze worden daarom niet als autonome ontwikkelingen meegenomen.

Figuur 2.2 Het Alexander Kazerneterrein en de omgeving

2.4 Het programma

Functies

Doel van de nieuwe huisvesting is om aan te sluiten op het programma van eisen en een maximale functionaliteit van het gebouw en omgeving te realiseren. Daarnaast moet het complex volledig de identiteit en het karakter van het Strafhof reflecteren. De publieke ruimtes moeten als veilig worden ervaren, maar niet als een fort. Het ICC zou nooit gedwongen moeten worden om permanent verspreid over verschillende huisvestingen te moeten functioneren. Met andere woorden: alle organen en functies van het ICC moeten op één locatie worden gehuisvest en daar ook de ruimte hebben om in de toekomst te kunnen uitbreiden.

De nieuwe huisvesting van het Internationale Strafhof omvat diverse functies. Centraal staan de volgende functies:

- Het rechtswezen
- Kantoor van de aanklager
- Kantoor van de griffier
- Rechtszalen en publieke ruimte

Daarnaast zijn er ook diverse ondersteunende functies nodig zoals conferentieruimten, catering, opslag, beveiliging en parkeerplaatsen. Voor alle centrale en ondersteunende functies is een groeiwens. Deze groeiwens verschilt echter wel per functie.

De catering-, conferentie- en toegangscluster vormt de basis van het geheel en kan vanwege de centrale ligging in het complex niet makkelijk worden uitgebreid. Deze functies worden daarom al meteen ruimer gesitueerd.

De parkeerfunctie voor het ICC wordt volledig op eigen terrein gerealiseerd. Het benodigde oppervlak voor parkeren is bepaald aan de hand van de parkeernormen van de gemeente Den Haag (zie paragraaf 2.5). Hierbij wordt ook rekening gehouden met:

- Ruimte voor bussen en satellietbusjes
- Ruimte voor intern parkeren, zoals VIP en service voertuigen
- Ruimte voor fietsparkeren

In samenhang met de ontwikkeling van de permanente huisvesting van het ICC wordt de Oude Waalsdorperweg breder en verschuift meer naar het zuiden. Dit gaat ten koste van een deel van het Duineikenbos dat langs de Oude Waalsdorperweg ligt. Er wordt vanuit gegaan dat dit op korte afstand van de Alexander Kazerne en binnen het plangebied gecompenseerd zal kunnen worden.

Bandbreedte programma

De primaire doelstelling van het ICC is het realiseren van een permanente huisvesting. Dit houdt in dat het ontwerp van de huisvesting ruimte moet hebben om te kunnen groeien in de toekomst. De groei van een gebouw kan op twee manieren:

- Via uitbreiding of herindeling binnen het gebouw (flexibiliteit)
- Via fysieke uitbreiding van het gebouw (schaalbaarheid)

Het programma is zodanig opgezet dat ook op de lange termijn voldoende groeimogelijkheden aanwezig zijn op de huidige locatie. In onderstaande tabel is per functie het door ICC gewenste programma en het maximale programma weergegeven. Het gewenste programma is de basis voor het huidige voornemen. Dit programma is ook de basis voor de architectenselectie voor het ontwerp van het gebouw.

Het internationale karakter van het ICC maakt het lastig om een maximaal programma vast te stellen. Om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen in de toekomst en daarmee deze huisvesting toekomstbestendig te maken, is er een maximaal programma vastgesteld. De grootte van het maximale programma is bepaald aan de hand van wat mogelijk is op deze locatie. Het voornemen is om dit maximale programma als plafond aan te houden in het nog op te stellen bestemmingsplan. In de m.e.r.procedure wordt onderzocht of dit plafond inderdaad vanuit milieuoverwegingen mogelijk is, of dat dit uiteindelijk toch in het bestemmingsplan moet worden bijgesteld.

Tabel 2.1 Bandbreedte programma ICC

Functie	Gewenst programma	Maximaal programma
Totaal aantal m ² bvo	46.000 m ²	80.000 m ²
Parkeren	16.500 m ²	30.250 m ²
Werknemers	1.200	2.520

2.5 Stedenbouwkundige en technische uitgangspunten

Voor de huisvesting van het ICC is nog geen ontwerp gemaakt dat ten grondslag kan liggen aan het milieuonderzoek voor het MER. Grotendeels parallel aan de m.e.r. wordt voor de huisvesting een internationale en wereldwijde architectenselectie gehouden. Zowel voor deze architectenselectie als voor het MER geldt dat aan een aantal uitgangspunten moet worden voldaan. Het gaat om de volgende uitgangspunten:

- Het ICC-terrein is circa 72.000 m² groot
- Vanwege esthetische voorschriften van de gemeente Den Haag moet minimaal 10 meter vanaf de erfgrans, onbebouwd blijven
- Binnen de eisen van de gemeente blijft er een bouwoppervlakte over van 51.000 m²
- Het totale bebouwingsoppervlak (de footprint) is maximaal 60 % van de bouwoppervlakte
- Vanwege veiligheidsredenen moet aan de zijde van de van Alkemadelaan en van de Oude Waalsdorperweg een zone van 25 meter vanuit de erfgrans onbebouwd blijven (de stand off zone)
- Aan de noordkant (het duingebied), geldt een onbebouwde (stand off) zone van 10 meter
- Er mogen geen gebouwen boven de Hubertustunnel worden geplaatst binnen een zone van 10 meter uit de zijkant van de tunnel
- De maximale bouwhoogte is 25 meter, met plaatselijk een vrijstelling tot 40 meter over een beperkte oppervlakte
- De maximale bouwhoogte beneden peil is 9 meter (is 2 a 3 lagen onder peil)
- Het plangebied kan ontsloten worden via alle drie de zijden (noord, oost en west);

- Voor de parkeergelegenheid dient rekening te worden gehouden met de gemeentelijke norm van 1 parkeerplaats per 2 werknemers en 1 parkeerplaats per 20 werknemers voor bezoekers²
- Er wordt uitgegaan van een gemiddelde parkeerplaatsgrootte van 25 m² per auto (inclusief toegangswegen)
- Alle parkeervoorzieningen (inclusief ruimte voor fietsen, satellietbusjes, bussen en intern parkeren) worden op eigen terrein gerealiseerd
- Er mag geen parkeergelegenheid onder de huisvesting van ICC worden gerealiseerd

2.6 Kader voorgenomen activiteit

2.6.1 Afstemming tussen m.e.r en ruimtelijk besluit

Deze m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de bestemmingsplanprocedure voor het plangebied. Het uiteindelijke MER wordt samen met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. Het bevoegd gezag moet in het nieuwe bestemmingsplan aangeven hoe zij is omgegaan met het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) uit het MER. Een eventuele afwijking van het MMA dient te worden gemotiveerd.

2.6.2 Beleidskader en overige besluiten

In de wetgeving en het vigerende beleid worden kaders gegeven waarbinnen ontwikkelingen plaats kunnen vinden. Bij planvorming dient rekening te worden gehouden met het vigerende beleid op verschillende schaalniveaus. In bijlage 2 is aangegeven welk beleid relevant is binnen deze m.e.r.-procedure. Hierbij is het doel van het beleid weergegeven, evenals de relevantie voor het uiteindelijke MER.

2.6.3 Nog te nemen besluiten

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan. Via de vaststelling van het bestemmingsplan neemt de gemeenteraad van Den Haag een besluit over de mogelijkheid van de inrichting, de bestemming en het gebruik van het plangebied.

In samenhang met of na afronding van de bestemmingsplanprocedure moeten nog andere besluiten worden genomen, voordat de huisvesting van het ICC in gebruik kan worden genomen. De belangrijkste zijn de milieuvergunning en/of meldingen op grond van de Wet milieubeheer en bouwvergunningen.

² Gemeentelijk beleid gaat in eerste instantie uit van aantal werknemers. Indien deze aantallen onbekend zijn wordt gerekend met m² BVO. Dit gaat echter niet voor het ICC op, aangezien het al wel bekend is hoeveel werknemers er zullen zijn en het Internationaal Strafhof niet een standaard kantorencomplex is. Het ICC heeft een hele andere bruto/netto-verhouding doordat er bijvoorbeeld grote rechtszalen zijn.

Daarnaast kunnen nog andere besluiten aan de orde zijn, zoals:

- Lozingsvergunning en keurverordening
- Ontgrondingsvergunning
- Grondwateronttrekkingsvergunning
- Melding in het kader van het bouwstoffenbesluit
- Mogelijke ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet
- Kap- en sloopvergunning
- Opbreekvergunning
- Voorwaarden op het gebied van welstand en beeldkwaliteit
- Vergunning voor Koude / Warmteopslag

3 Te onderzoeken alternatieven en varianten

In een m.e.r. dient een aantal alternatieven te worden onderzocht. In dit hoofdstuk wordt onderbouwd welke alternatieven dat zijn en welke bouwstenen daaraan te grondslag liggen.

3.1 Algemeen

In het kader van deze m.e.r-procedure dienen minimaal de volgende alternatieven te worden beschreven:

- Het nulalternatief (huidige situatie en de autonome ontwikkelingen)
- De voorgenomen ontwikkeling van het ICC (hier het basisalternatief genoemd) en eventueel mogelijke alternatieven of varianten voor de inrichting van het plangebied;
- Het meest milieuvriendelijke alternatief (realistisch alternatief met de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu).

Alternatieven die niet passen binnen het voornemen van de initiatiefnemer worden niet in beschouwing genomen.

De architectenselectie en het opstellen van het MER lopen parallel aan elkaar. Het op te stellen MER levert geen input op de voor de architectenselectie. Wel zal het MER bouwstenen opleveren voor de uitwerking van het definitieve ontwerp.

Aangezien er nog geen concreet ontwerp aan het MER ten grondslag ligt, is het niet mogelijk op grond daarvan de alternatieven te bepalen. Om toch tot volwaardige alternatieven en/of varianten te komen, wordt in de volgende paragraaf eerst uiteengezet welke bouwstenen daarvoor geschikt zijn. Vervolgens wordt de keuze voor de te onderzoeken alternatieven en varianten nader toegelicht.

3.2 Vaststaande en variabele elementen

In hoofdstuk 2 zijn er enkele uitgangspunten voor de inrichting van het gebied benoemd. Deze elementen worden enerzijds bepaald door het programma, stedenbouwkundige en technische uitgangspunten. Anderzijds zijn ook de ambities vanuit bijvoorbeeld milieubeleid relevant om te noemen. Voor nieuw te ontwikkelen gebieden gaat de gemeente Den Haag uit van de trits: benutten milieukansen, vervullen ambities, voldoen aan wettelijke normen.

Van al de stedenbouwkundige en technische elementen is er een duidelijk onderscheid te maken in elementen die hard zijn en vastliggen voor de uiteindelijke inrichting van het gebied.

Daarnaast zijn er nog enkele elementen te benoemen die nog variabel zijn en mogelijk relevant zijn voor de milieueffecten. In deze paragraaf wordt kort samengevat welke elementen dat zijn en op welke wijze deze kunnen worden ingezet in de te vormen alternatieven en varianten.

Tabel 3.1 Overzicht vaststaande en variabele elementen vanuit bouwopgaaf

Vaststaande elementen
• Het basisprogramma en benodigde functies van het ICC • Vanuit esthetisch oogpunt dient een minimale bebouwingsafstand van 10 meter uit de rand van de erfgrans worden aangehouden • Bebouwing boven de Hubertustunnel is niet mogelijk, er dient een afstand van minimaal 10 meter uit de rand van de tunnel te worden aangehouden • Vanwege veiligheidsredenen dient een minimale bebouwingsafstand van 25 meter aan de oostelijke en westelijke erfgrans worden aangehouden (en dus niet aan de noordkant) • Eveneens vanwege veiligheidsredenen zijn parkeerfuncties onder de huisvesting van ICC niet gewenst
Variabele elementen
• De <u>omvang van het programma</u> is nog niet definitief; er is een duidelijke bandbreedte aangegeven in een gewenste en maximale invulling van het programma. Deze bandbreedte bepaald voor een deel de milieueffecten van het ICC door een meer of mindere verkeersaantrekkende werking en daarmee gepaard gaande milieueffecten (geluid, luchtkwaliteit) • De mogelijkheden voor <u>ontsluiting van het plangebied</u> zijn nog geheel open. In principe is het plangebied van alle kanten goed te ontsluiten. Op welke wijze en met hoeveel ontsluitingen is onderwerp van nadere studie, zowel in het m.e.r. als in het kader van de architectenstudie. • De <u>dichtheid van bebouwing</u> is nog niet bekend, en wordt bepaald met het definitieve ontwerp. De dichtheid kan wel invloed hebben op bepaalde milieuaspecten, zoals water(berging), ecologie, landschap. • De maximale <u>hoogte</u> van de bebouwing is eveneens nog niet bekend. Een hoge of juist lage bebouwing heeft met name effecten op de beleving van het landschap en op het aspect geluid. • De vorm van het gebouw kan invloed hebben op bepaalde milieuaspecten, waaronder beleving landschap en geluid. • De zonering van functies (positionering gebouwen, intensief of extensief gebruik) kan mogelijk relevant zijn bij de uiteindelijke inrichting van het gebied en effecten die dat mogelijk heeft op de omgeving (natuurgebied)

3.3 Het basisalternatief

Voorgesteld wordt om in het MER één hoofdalternatief te onderzoeken, namelijk het basisalternatief. Dit basisalternatief wordt bepaald door het gewenste programma en de uitgangspunten van de huisvesting van het ICC (paragraaf 2.4 en 2.5).

Aangezien de inrichting van het gebied nog onbekend is, is het van belang dat een tweetal aspecten in het MER nader worden onderzocht:

- De milieueffecten van het maximale programma voor de huisvesting van het ICC. Als deze invulling haalbaar blijkt, zijn daarmee ook andere tussenliggende groeiscenario's vanuit milieuoogpunt acceptabel
- Het onderzoeken van verdere mogelijkheden voor optimalisering van het plan vanuit milieuoogpunt; gedacht kan worden aan maatregelen voor groen, water, mobiliteitsmanagement en duurzaam bouwen / klimaat

Het basisalternatief bestaat in ieder geval uit de in paragraaf 3.2 genoemde vaststaande elementen. Een verdere leidraad bij de invulling van het Basisalternatief is de intentie van initiatiefnemer en bevoegd gezag om ambities op milieugebied zo hoogwaardig mogelijk in te vullen. De Handleiding Gebiedsgericht Milieubeleid staat daarbij centraal, waarbij uit wordt gegaan van de trits: het benutten van de kansen, optimaliseren milieufactoren, het behalen van de gestelde milieuambities en als sluitstuk het voldoen aan de wettelijke normen.

Vanuit deze input worden de variabele elementen als volgt ingevuld als onderdeel van het Basisalternatief:

- Gewenst bouwprogramma: vanuit de doelstelling is een functioneel basisprogramma benodigd om het ICC te kunnen laten functioneren (tabel 2.1)
- lage dichtheid bebouwing: een lage dichtheid heeft waarschijnlijk positievere gevolgen op de aspecten water en natuur. Een lage dichtheid betekent ook hogere bebouwing, dit is mogelijk een negatief effect op het thema landschap
- klimaat en duurzaamheid: er is een sterke ambitie in het zo duurzaam en klimaatneutraal mogelijk ontwerpen en bouwen van het ICC. Het MER zal daartoe de ruimtelijk relevante bouwstenen behandelen. Een verdere uitwerking van de maatregelen vindt plaats op basis van het definitieve ontwerp

3.4 Inrichtingvarianten

Vanuit de mogelijke variabele elementen en de keuze die in het Basisalternatief zijn gemaakt, zijn de volgende inrichtingsvarianten te benoemen:

Variant 1: programma

Een maximaal programma geeft de maximaal te verwachten verkeers- en milieueffecten weer die in de omgeving zijn te verwachten. De maximaal aangegeven bandbreedte van het programma is terug te vinden in tabel 2.1.

Variant 2: inrichtingsaspecten

De specifieke inrichting van het gebied kan ook in verschillende mate effect hebben op verschillende milieuaspecten. Een groot of klein bebouwd oppervlak heeft effect op bijvoorbeeld waterberging en de hoeveelheid groen. De positionering en hoogte van gebouwen (zonering van functies) kan ook een relevant effect hebben op natuur en/of landschap. In het MER wordt onderzocht welke effecten te verwachten zijn. Dit resulteert in concrete bouwstenen voor het MMA.

3.5 Samenvatting te onderzoeken alternatieven

Nulalternatief

Het nulalternatief is in dit geval geen middel om het gestelde doel te bereiken, maar vormt alleen het referentiekader voor de effectbeschrijving van de overige alternatieven. In het nulalternatief wordt de huidige milieusituatie beschreven en wordt aangegeven wat er in het studiegebied zal gebeuren als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd: de autonome situatie.

Basisalternatief en varianten

De voorgenomen activiteit betreft de permanente huisvesting van het ICC. Gezien de beschikbare ruimte van het plangebied zijn de mogelijkheden voor inrichting, en daarmee te onderzoeken alternatieven beperkt. Voorgesteld wordt in dit MER één basisalternatief te onderzoeken (zie paragraaf 3.4) bestaande uit een tweetal inrichtingsvarianten (zie ook paragraaf 3.4). Deze varianten hebben betrekking op een maximale invulling van het programma (variant 1) en de mogelijke inrichting van het gebied (variant 2).

Meest milieuvriendelijk alternatief

Tevens is vanuit de Wet milieubeheer in elke MER een beschrijving van het zogenaamde meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) verplicht. Het doel van het beschrijven van het MMA is tweeledig. Allereerst zet het uitwerken van dit alternatief de initiatiefnemer aan tot denken in meer milieuvriendelijke oplossingen. Daarnaast draagt het MMA oplossing(en) aan die met het voornemen wordt vergeleken. Daarmee krijgt de initiatiefnemer een beeld van het effect van de maatregelen die hij in gedachten heeft. Voor de huisvesting van het ICC wordt per milieuthema gekeken welke verbeteringen ten opzichte van de varianten mogelijk zijn. Daarbij gaat het om zowel milieueffecten binnen het plangebied als om effecten buiten het plangebied (het studiegebied). Een optimale invulling van de ambities voor duurzaamheid en klimaat staat ook nadrukkelijk centraal.

4 Het milieuonderzoek

Doel van het MER is om integraal de milieueffecten van de permanente huisvesting van ICC inzichtelijk te maken, waarbij gekeken wordt naar zowel het plangebied als de omgeving. In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de begrippen plan- en studiegebied en de te onderzoeken milieuaspecten.

4.1 Plan- en studiegebied

Het plangebied (zie figuur 2.1) is het gebied waarbinnen de voorgenomen activiteit wordt ondernomen en valt samen met het bestemmingsplangebied. Het studiegebied is het (grotere) gebied waarover de milieueffecten zich kunnen uitstrekken. Het studiegebied kan betrekking hebben op een groter gebied dan het plangebied, namelijk het gebied waar waarneembare milieueffecten kunnen optreden als gevolg van de voorgenomen activiteit. De omvang van het studiegebied kan per milieuthema verschillen en wordt in het MER per milieuaspect nader uitgewerkt.

4.2 Milieuonderzoek

Het realiseren van de permanente huisvesting heeft effecten op de omgeving. In het MER wordt voor elk van de milieuaspecten inzichtelijk gemaakt welke effecten zijn te verwachten als de huisvesting daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Hierbij wordt gekeken naar de volgende milieuaspecten:

- Verkeer en vervoer
- Woon- en leefmilieu
- Bodem en water
- Ecologie
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie
- Duurzaamheid en klimaat

De volgende paragrafen geven een korte toelichting op de te onderzoeken aspecten en het toetsingskader dat wordt gehanteerd voor de beoordeling van de effecten.

4.2.1 Verkeer en vervoer

De wijze waarop de locatie wordt ontsloten en de mate waarin de nieuwe functie verkeer aantrekt is een belangrijk onderdeel van de milieubeoordeling. Deze aspecten hebben namelijk ook invloed op de mate van hinder van aspecten als geluid en luchtkwaliteit.

De komende jaren zal het aantal verkeersbewegingen op de relevante omliggende wegen van de huisvesting (Oude Waalsdorperweg, Van Alkemadelaan en Landscheidingsweg) veranderen als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving (aanleg noordelijke randweg inclusief Hubertustunnel en verlenging A4). De verandering van het aantal verkeersbewegingen heeft invloed op de verkeersafwikkeling in én buiten het plangebied van de huisvesting van het ICC.

Het aspect verkeer en vervoer wordt in het MER beoordeeld op de volgende aspecten:

Bereikbaarheid

Bij de ontwikkeling van een nieuwe functie op een locatie is het nodig om de bereikbaarheid inzichtelijk te maken. Door deze inzichtelijk te maken voor auto, langzaam verkeer en het openbaar vervoer kan ook wat gezegd worden over de te verwachten modal split, oftewel welk percentage bezoekers/medewerkers komt met de auto, langzaam verkeer of het openbaar vervoer. De bereikbaarheid wordt kwalitatief bepaald.

Verkeersdoorstroming / afwikkeling

Het MER maakt de wijzigingen in de verkeersstromen en de verkeersintensiteiten kwantitatief inzichtelijk. Hierbij wordt gekeken naar de naastgelegen wegen, maar ook naar het omliggende wegennet. Op deze manier wordt voor een groter gebied inzichtelijk gemaakt waar het verkeer af zal nemen en waar het toe zal nemen.

Ontsluiting plangebied

De effecten op de ontsluiting van het plangebied worden kwalitatief bepaald.

Verkeersveiligheid

In het MER wordt op kwalitatieve wijze de invloed van de verkeersaantrekkende werking van de huisvesting ICC op de verkeersveiligheid bepaald.

Parkeren

Voor het MER hoeft alleen inzichtelijk te worden gemaakt wat de parkeerbehoefte van het voornemen is. Binnen de gemeente Den Haag wordt deze behoefte aan de hand van parkeernormen bepaald (zie paragraaf 2.5).

4.2.2 Woon- en leefmilieu

Woon- en leefmilieu is een verzamelterm voor aspecten die samenhangen met de milieuhinder als gevolg van verkeer en bedrijvigheid. Relevante onderzoeksaspecten zijn luchtkwaliteit, geluid, externe veiligheid, bouwhinder en trillingen.

Luchtkwaliteit

Twee belangrijke stoffen die de luchtkwaliteit van een locatie bepalen zijn stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). Daarnaast wordt een kwalitatieve beschrijving van de effecten op PM_{2,5} gegeven. In het MER worden de effecten op luchtkwaliteit op basis van de Wet luchtkwaliteit en het gebiedsgerichte milieubeleid inzichtelijk gemaakt. Het gaat zowel om het effect op de luchtkwaliteit direct langs de huisvesting en de effecten op de mogelijke verkeersaantrekkende werking op de relevante wegen in de omgeving.

Geluid

De invloed van het wegverkeerslawaai als gevolg van de huisvesting ICC op geluidgevoelige bestemmingen wordt in het MER op basis van de Wet geluidhinder in beeld gebracht en ook getoetst aan de Haagse ambities / gebiedsgericht milieubeleid.

Externe veiligheid

De ontwikkeling van de permanente huisvesting veroorzaakt zelf geen externe veiligheidscontouren op de omgeving. Er kunnen daarentegen wel externe veiligheidscontouren (plaatsgebonden risico en groepsrisico) vanuit de omgeving over het plangebied liggen. Het aspect externe veiligheid wordt kwalitatief in beeld gebracht en geeft aan of er mogelijke belemmeringen / knelpunten voor dit aspect optreden.

Lichthinder

Lichthinder kan invloed hebben op de omwonenden, maar ook op de omliggende natuur. Dit aspect wordt kwalitatief meegenomen in het MER.

Bouwhinder en trillingen

Door sloop- en aanlegwerkzaamheden kunnen bouwhinder en trillingen ontstaan in de buurt van het terrein van de Alexander Kazerne. In het MER wordt het effect van de permanente huisvesting voor bouwhinder en trillingen bepaald en welke consequenties dit kan hebben voor de omgeving.

4.2.3 Bodem en water

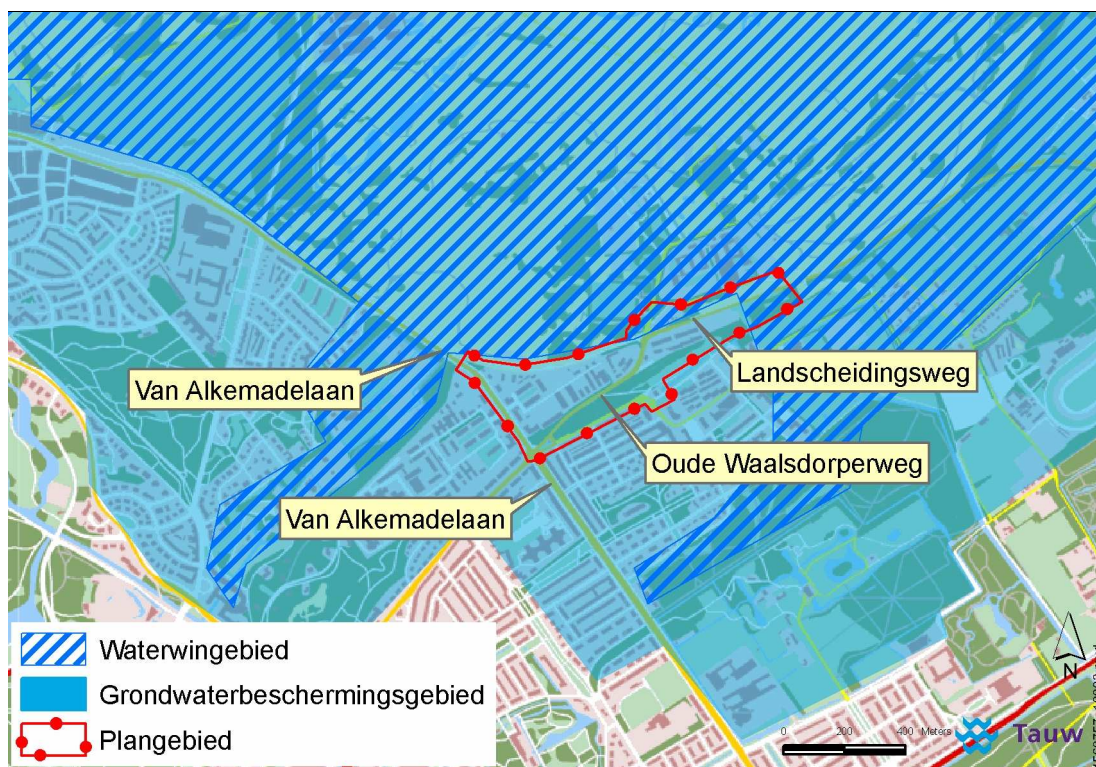
De nieuwbouw kan effecten hebben op de bodem en (grond)waterhuishouding. Als gevolg van de bouwwerkzaamheden kan zetting van de bodem optreden. In het MER wordt het effect van de realisatie van de huisvesting van het ICC op zettingen in de bodem kwalitatief bepaald.

De effecten op bodem- en waterkwaliteit worden bepaald op basis van de kwaliteit van afstromend water (bouwmaterialen, verkeer) en de mate van doorsnijding van verontreinigde gebieden. De gevolgen van de ingrepen tijdens en na de aanleg voor de kwantitatieve

(grond)waterhuishouding worden bepaald aan de hand van de grondwaterstand (bemaling), de infiltratiecapaciteit (grondwateraanvulling) en waterberging (% oppervlaktewater).

Het is van belang om de effecten op de (grond)waterhuishouding inzichtelijk te maken omdat er een waterwingebied in de buurt van het plangebied ligt (zie figuur 3.1).

Daarnaast dient een watertoets te worden uitgevoerd.

Figuur 4.1 Waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied

4.2.4 Natuur

Ten noorden van het plangebied ligt een beschermd duingebied (Meijendel) dat is aangemerkt als habitatrictlijngebied (en Natura2000-gebied). In figuur 4.2 is te zien dat het plangebied een klein deel van het habitatrictlijngebied overlapt. Echter binnen deze overlapping vinden geen maatregelen en/of onderdelen van het voornemen plaats. In het MER wordt wel nadrukkelijk aandacht besteed aan de effecten van de voorgenomen activiteit op dit gevoelige gebied.

Beschermde soorten

In de m.e.r.-procedure worden effecten op (door de Flora- en faunawet) beschermde soorten bepaald. Voor het verkrijgen van inzicht in de aanwezigheid van beschermde soorten wordt ten behoeve van het MER een natuurtoets uitgevoerd.

Beschermde gebieden

Grenzend aan het terrein van de Alexander Kazerne is een habitatrictlijngebied aanwezig, de Meijndel en Berkheide (figuur 3.2). Voor dit habitatrictlijngebied is op dit moment een ontwerpbesluit voor de aanwijzing van dit gebied als Natura2000-gebied. Ten zuiden van het terrein van de Alexander Kazerne (binnen het plangebied) ligt ook Stedelijke Groene Hoofdstructuur.

Figuur 4.2 Natuurgebieden rondom plangebied

In de effectbeoordeling zal naast de voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet ook een toets plaatsvinden in het kader van andere relevante wetgeving, met name op de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

In deze effectbeoordeling worden ook de cumulatieve effecten van de geplande ingrepen in de omgeving, bijvoorbeeld t.a.v. infrastructuur, meegewogen. Op basis van de effectbeoordeling wordt bepaald of een passende beoordeling nodig is.

Andere aspecten die aandacht krijgen in de m.e.r. zijn:

- De landschappelijke inpassing. Bij de inpassing van het ICC in de omgeving dient zo veel mogelijk rekening te worden gehouden met landschappelijke waarden en het habitatrichtlijngebied. Hierbij kan ondermeer aan positionering en materiaal keuze gedacht maar bijvoorbeeld ook het ondergronds parkeren en het aan het oog onttrekken van beveiligingsmaatregelen aan de habitatrichtlijngebied zijde
- Nabijheid Stedelijke Groene Hoofdstructuur. Het tegenover de locatie aan de Oude Waalsdorperweg gelegen bosperceel herbergt belangrijke natuurwaarden en vormt onderdeel van de Stedelijke Groene Hoofdstructuur. Dat bosperceel is een belangrijk onderdeel van de natuurlijke setting van het te ontwikkelen gebied en dient gehandhaafd te worden. Dit gebied is opgenomen in de nota *Stedelijke ecologische verbindingzones in Den Haag* (ligt nu ter inspraak) en de nota *Groen kleurt de stad*. Eventueel noodzakelijke (extra) ruimte voor toegangs- en andere verkeersinfrastructuur dient te worden gevonden buiten dit bosperceel. Indien hier toch ontwikkelingen in plaatsvinden dient gezocht te worden naar mitigerende en compenserende maatregelen

4.2.5 Archeologie en cultuurhistorie

Vanwege het naastgelegen duingebied is het plangebied aangemerkt als belvédèregebied. Bij de ontwikkeling moet daarom goed gekeken worden naar de samenhang met het duingebied. Verder is er volgens de cultuurhistorische hoofdstructuur binnen het plangebied zeer grote kans op archeologische sporen. Echter uit onderzoek is gebleken dat er zich in het plangebied geen sporen bevinden.

Het Alexander Kazernecomplex en de tegenoverliggende Frederiks Kazerne zijn vanuit cultuurhistorie onbeschermd, maar bezitten een aantal interessante elementen en typologische en cultuurhistorische waarden. De waarden van elementen worden in het m.e.r. nader beschouwd.

De bouwlocatie van het ICC ligt net buiten de grenzen van het beschermde stadsgezicht maar grenst/raakt wel aan twee Rijksbeschermd stadsgezichten: Benoordenhout en Westbroekpark/Belgisch Park. In het MER wordt onderzocht wat voor invloed de bouw van het Internationaal Strafhof heeft op het aanzien en de belevingswaarde van deze twee stadsgezichten.

In het MER worden de volgende aspecten kwalitatief getoetst:

- Aantasting landschappelijk waardevol gebied
- Aantasting van waardevolle cultuurhistorische en archeologische objecten/patronen
- Aantasting aanzien en belevingswaarde stadsgezichten

4.2.6 Duurzaamheid en klimaat

Gezien het veranderende klimaat is het gewenst om zo 'klimaatvriendelijk' en dus ook duurzaam te ontwikkelen. Duurzaamheid en klimaat staan dan ook hoog in de ambities van de initiatiefnemer en de gemeente Den Haag, waarbij de hoofddoelstelling is om in 2050 CO₂ neutraal te zijn. De huisvesting van het ICC wordt kwalitatief getoetst op deze criteria aan de hand van de handleiding gebiedsgericht milieubeleid van de gemeente Den Haag. Daarin wordt in lijn met ondermeer het Haags duurzaamheidsbeleid gekeken naar de mogelijkheden voor warmte/koude-opslag.

4.3 Resumé

Thema/ Beoordelingscriteria	Wijze van effectbepaling
Verkeer en vervoer	
Bereikbaarheid (auto, langzaam verkeer, OV)	Kwalitatief
Verkeersdoorstroming/ afwikkeling	• Kwantitatief (obv aangeleverd onderzoek, doorrekening kruispunt Van Alkemadelaan-Oude Waalsdorperweg) • kwalitatief (op basis van verkeerskundige analyse)
Ontsluiting plangebied	Kwalitatief
verkeersveiligheid	Kwalitatief
Woon- en leefmilieu	
Geluid	Kwantitatief (geluidcontouren autonome en toekomstige situatie)
• toename hinder als gevolg van extra verkeer	
Luchtkwaliteit:	Kwantitatief (mbv CAR-berekeningen)
• Effect op de luchtkwaliteit in omgeving (extra verkeer) • Luchtkwaliteit in plangebied	
externe veiligheid (risico vervoer gevaarlijke stoffen, risico-inrichtingen)	Kwalitatief (plaatsgebonden en groepsrisico)
Hinder tijdens de aanleg	Kwalitatieve analyse van trillings- en geluidhinder
Bodem en water	
Bodem	kwalitatief

Thema/ Beoordelingscriteria	Wijze van effectbepaling
Effect van graafwerkzaamheden/bemalen (omvang zettingen)	
Kwalitatieve (grond)waterhuishouding:	Kwalitatief
- Effect op afstromend hemelwater (bouwmaterialen, verkeer) - Effect van doorsnijding beschermingsgebieden - Effect van doorsnijding verontreinigde gebieden	
Kwantitatieve (grond)waterhuishouding:	kwantitatief
- Effect op grondwaterstand tijdens aanleg en gebruiksfase - Effect op waterafvoer (infiltratie, grondwateraanvulling) - Effect op waterberging (% oppervlaktewater)	
Ecologie	
vernietiging waardevol leefgebied	Kwantitatief
verstoring waardevol leefgebied	Kwantitatief
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	
aantasting landschappelijk waardevol gebied	Kwalitatief
aantasting van waardevolle cultuurhistorische en archeologische objecten/patronen	kwalitatief
Klimaat en duurzaamheid	Kwalitatief

5 Hoe nu verder?

In dit hoofdstuk leest u hoe de m.e.r.-procedure verder gaat en hoe de koppeling tussen m.e.r. en ruimtelijke planvorming wordt vormgegeven. Initiatiefnemer is ministerie van Buitenlandse Zaken, bevoegd gezag is de gemeenteraad van Den Haag.

Publicatie startnotitie

Initiatiefnemer dient de startnotitie in bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag verzorgt vervolgens de publicatie. De publicatie van deze startnotitie is onder andere bedoeld om derden (burgers en belangengroepen), wettelijke adviseurs en de Commissie voor de m.e.r. te informeren over de start van de m.e.r. voor de permanente huisvesting van het Internationaal Strafhof.

Inspraak en advies

Nu de startnotitie is bekendgemaakt, heeft iedereen in het kader van de inspraak de mogelijkheid om aan te geven welke onderwerpen naar zijn / haar mening in het MER aan de orde moeten komen. De termijn die hiervoor staat is zes weken.

Tijdens deze periode vraagt het bevoegd gezag ook aan de Commissie voor de m.e.r. en andere wettelijke adviseurs advies over de inhoud van het op te stellen MER.

In deze periode van inspraak en advies organiseren het bevoegd gezag en initiatiefnemer gezamenlijk een openbare informatieavond (exacte gegevens over datum en locatie worden in de publicatie vermeld).

Richtlijnen

De Commissie voor de m.e.r. stelt een advies voor richtlijnen voor de inhoud van het MER op. Op basis van de startnotitie, het advies van de Commissie voor de m.e.r., de overige adviezen en de inspraakreacties stelt het bevoegd gezag de richtlijnen vast. Deze richtlijnen geven aan welke vragen in het MER moeten worden beantwoord.

Opstelling MER

Het MER wordt in opdracht van de initiatiefnemer opgesteld conform de richtlijnen. In het MER zal worden ingegaan op de (beleids)achtergronden van het initiatief, alternatieven voor de uitwerking van het initiatief en de te verwachten milieueffecten in vergelijking met de autonome ontwikkeling van het gebied.

Aansluitend wordt de procedure voor het bestemmingsplan gestart, rekening houdend met de resultaten van het MER. In het ruimtelijke plan wordt gemotiveerd welke rol het MER heeft gespeeld in de uitwerking.

De inhoud van het MER wordt enerzijds bepaald door de eisen die de wet aan de inhoud van het rapport stelt en anderzijds door de richtlijnen die voor het milieueffectrapport zullen worden opgesteld. In wezen vormen de wettelijke eisen het brede kader voor de inhoud van het rapport en zijn de richtlijnen een specifieke invulling van dat kader voor het project. De richtlijnen en de wettelijke eisen vullen elkaar dan ook aan.

Behandeling MER

Als het MER is afgerond, wordt het door de initiatiefnemer aangeboden aan het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag toetst of het MER voldoet aan de richtlijnen: bevat het MER voldoende antwoord op alle vragen? Als het bevoegd gezag positief oordeelt, aanvaardt deze het MER als basis voor verdere besluitvorming.

Inspraak op het MER en ontwerpbestemmingsplan

Na de aanvaarding van het MER brengt het bevoegd gezag het MER zo mogelijk samen met het ontwerpbestemmingsplan in de inspraak door ze ter visie te leggen. Indien gewenst wordt een informatie- en inspraakbijeenkomst georganiseerd. Tevens vraagt het bevoegd gezag advies over het MER aan de Commissie voor de m.e.r. en de wettelijk adviseurs.

Vervolgtraject ruimtelijk plan

Na verwerking van de inspraakreacties en wettelijk adviezen besluit het bevoegd gezag over het aan te leggen alternatief en ontwerpbestemmingsplan. Dit ontwerpbesluit wordt ter inzage gelegd om een ieder in de gelegenheid te stellen zienswijzen in te brengen. Na verwerking van de zienswijzen stelt het bevoegd gezag het bestemmingsplan vast. Tegen het vaststellen van het bestemmingsplan is beroep bij de Raad van State mogelijk.

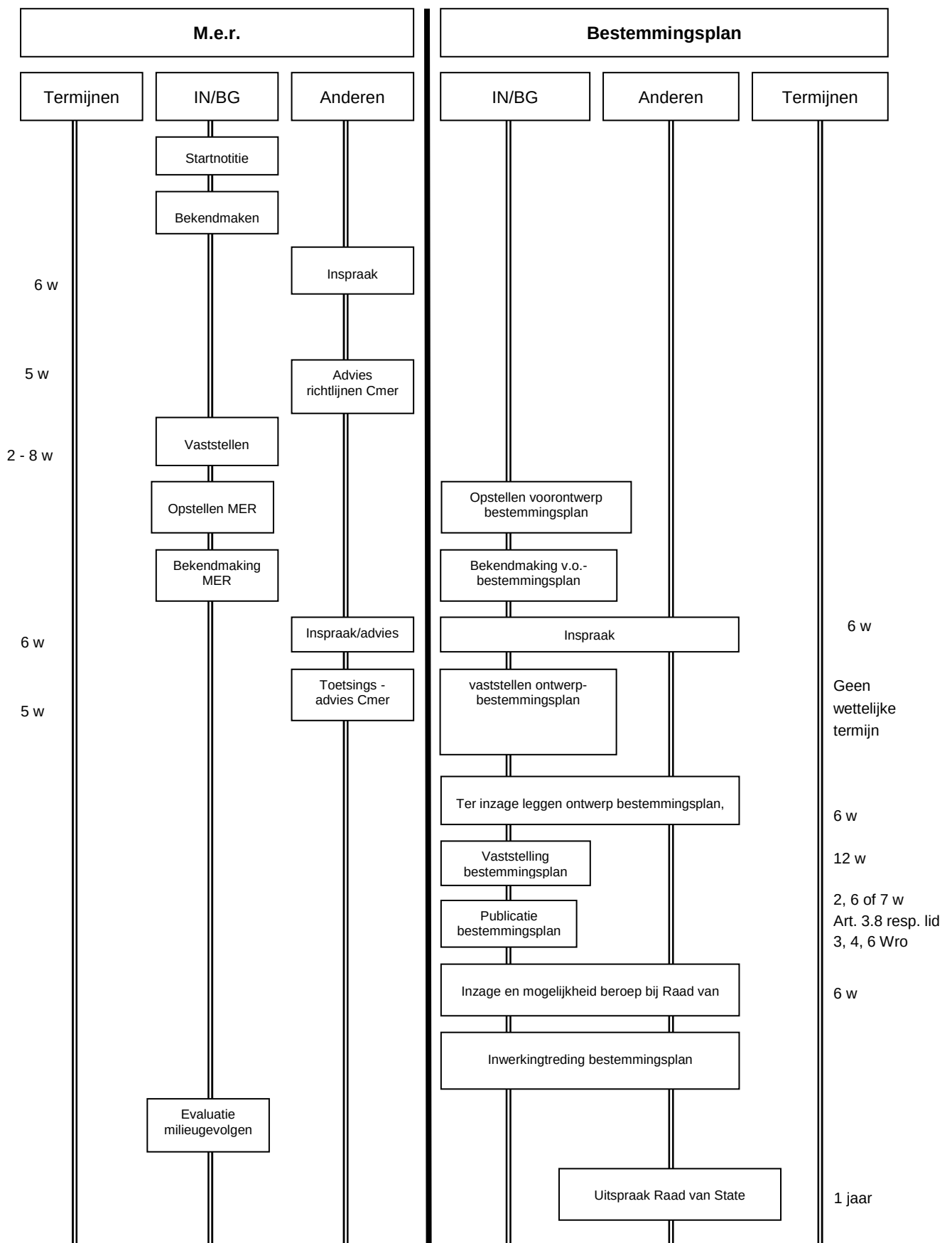
Evaluatie MER

De Wet milieubeheer schrijft voor dat als de activiteit wordt ondernomen of is uitgevoerd, een evaluatie dient te worden uitgevoerd. Doel van de evaluatie is om na te gaan in hoeverre de daadwerkelijk optredende effecten overeenstemmen met de voorspellingen uit het MER. Mocht nu in de praktijk blijken dat de daadwerkelijk optredende effecten sterk afwijken van wat is voorspeld, kan het bevoegd gezag deze effecten trachten ongedaan te maken. Daarnaast is de evaluatie te gebruiken om meer inzicht te krijgen in de leemten in kennis, die bij het besluit een rol hebben gespeeld.

Bijlage

1

M.e.r.-procedure

Bijlage

2

Beleidskader

Tabel b2.1 Overzicht relevant beleidskader

Beleid	Doel beleid	Relevantie voor het MER
Rijk		
Waterbeheer in de 21 ^e eeuw	Geeft uitgangspunten voor waterbeleid in de 21 ^{ste} eeuw in relatie tot ruimtelijke ontwikkeling	Voor de permanente huisvesting van het ICC moet een watertoets worden uitgevoerd
Nationaal waterplan (moet nog worden vastgesteld)	Langetermijnvisie op de toekomstige uitdagingen op het gebied van klimaat en de huidige en toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen	Omdat het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten een structuurvisie is op basis van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, wordt bijzonder aandacht besteed aan de ruimtelijke doorwerking (inrichting) van het waterbeleid
Nota ruimte	Op nationaal schaalniveau richting geven aan ruimtelijke ontwikkelingen	De ontwikkeling van ICC moet passen binnen de ruimtelijke structuur en moet rekening houden met de naast gelegen EHS-gebieden, Habitatrichtlijngebied en grondwaterbeschermingsgebied. Het plangebied ligt ook in een bufferzone
Nota Mobiliteit	Nationaal verkeers- en vervoersplan dat doelen en kaders voor het verkeers- en vervoersbeleid voor de middellange termijn (tot 2010) en lange termijn (tot 2020) beschrijft.	De ontwikkeling van het ICC moet binnen de gestelde doelstellingen en randvoorwaarden van de nota mobiliteit passen
Nota Belvédère	Bescherming gebieden van cultuurhistorische waarde	Het plangebied valt binnen het Belvédèregebied Den Haag - Wassenaar.
Provinciaal / regionaal		
Streekplan Zuid-Holland West	Op provinciaal schaalniveau richting geven aan ruimtelijke ontwikkeling	Het plangebied ligt naast natuurgebied Meijendel en Waalsdorperweg/ Else Mauhslaan. Verder is het gebied aangewezen als topgebied cultureel erfgoed tevens Belvédèregebied.
Regionaal structuurplan Haaglanden, 2002	In het plan staat hoe de regio Haaglanden de komende jaren (tot 2010 met een doorkijk tot 2020) ruimtelijk wordt ingevuld en hoe wordt omgegaan met toekomstige ruimteclaims	Het plangebied ligt naast duingebied
Regionale Nota Mobiliteit Haaglanden, 2005	Komende jaren moeten veel maatregelen worden genomen om, ondanks een aanzienlijke verkeersgroei, de regio bereikbaar, verkeersveilig en vooral ook leefbaar te houden. Stimulering van het	Ontwikkeling m.e.r. moet passen binnen de drie doelstellingen: 1. Bereikbaarheid Haaglanden verbeteren door stimuleren OV 2. Verbetering verkeersveiligheid

Beleid	Doel beleid	Relevantie voor het MER
	gebruik van het openbaar vervoer en de fiets staan centraal in de nota.	3. Betere kwaliteit leefomgeving
Beleidsvisie Waterplannen, Hoogheemraadschap Delfland	Geeft doelen en uitgangspunten voor water	Plangebied ICC ligt binnen gemeente Den Haag waarvoor een waterplan is opgesteld
Regionaal Milieuplan Haaglanden 2008-2012	Plan ter bescherming van milieu en richtinggevend aan gemeenten	In het plan zijn ambities opgenomen voor: klimaat en energie, luchtkwaliteit, met name in relatie tot mobiliteit, externe veiligheid, samenwerking op handhaving en vergunningverlening.
Gezamenlijk bodemsaneringsbeleid, diverse gemeenten	Algemene doelstelling is het realiseren en behouden van een duurzame bodemkwaliteit. Het bodembeleid krijgt gestalte langs drie sporen: preventie, sanering en beheer.	Eventuele bodemsanering dient te voldoen aan het bodemsaneringsbeleid
Regionaal bestuursakkoord Water Haaglanden, 2006	Het op orde hebben van het watersysteem in 2015 en streven naar duurzame oplossingen	Gemeente Den Haag heeft een waterplan opgesteld, waarbinnen het plangebied ook valt
Beleidsplan Groen, Water en Milieu 2006 – 2010	Het plan geeft aan hoe de provincie Zuid-Holland de komende jaren haar beleid op de terreinen groen, water en milieu vorm geeft	Geeft voor verschillende aspecten beleidsdoelstellingen
Samenwerken aan externe veiligheid, 2006	invulling wettelijke verplichtingen en taken in het kader van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI)	De gevolgen van de huisvesting ICC op externe veiligheid moeten passen binnen het gestelde beleidskader
Gemeente		
Structuurvisie Den Haag 2020	De Structuurvisie Den Haag 2020 vormt de toekomstvisie van Den Haag als onderdeel van de Zuidvleugel. Het Haagse gemeentebestuur kiest met deze Structuurvisie de weg naar de toekomst. Een stad en regio waar geïnvesteerd wordt in de leefkwaliteit en waar mensen graag willen (blijven) wonen, ondernemen en recreëren.	De structuurvisie is kaderstellend voor ruimtelijke ontwikkelingen en uitwerkingen
Verkeersplan, Verkeersbeleid tot 2010	Het Verkeersplan formuleert de hoofdlijnen van het verkeersbeleid, de gewenste ontwikkelingen en netwerken van het openbaar vervoer, van de infrastructuur voor het autoverkeer, de	Het verkeersplan geeft doelstellingen ten aanzien van hiervoor genoemde onderwerpen

Beleid	Doel beleid	Relevantie voor het MER
	fietsvoorzieningen, het parkeerbeleid, verkeersmanagement en de maatregelen voor de verbetering van de leefbaarheid, het milieu en de verkeersveiligheid	
Handleiding gebiedsgericht milieubeleid gemeente Den Haag	In het gebiedsgericht milieubeleid wordt de stad op basis van functies in gebiedstypen opgedeeld. Centraal staat het vaststellen van milieumambities voor verschillende gebiedstypen	De te ontwikkelen huisvesting van het ICC valt onder het gebiedstype gemengd wonen
Contourennota voor Milieubeleid 2006-2010 ('Tien voor Milieu')	bedoeld om de discussie over de duurzame ontwikkeling van Den Haag, mede in het licht van een nieuw collegeakkoord, scherp te voeren en tot keuzen op hoofdlijnen te komen voor de inzet van beleid en middelen.	Nota geeft richting aan milieubeleid aan de hand van speerpunten. De ontwikkeling van de huisvesting ICC zou dan ook rekening moeten houden met deze speerpunten
'Binnenstadsplan 2000-2010; Binnenstad Buitengewoon!'	Met het Binnenstadsplan 2000-2010 is vorm en inhoud gegeven aan een integrale benadering. In het plan staan drie steekwoorden centraal, namelijk "vrijtijdseconomie", "bezoekmotieven" en "sfeergebieden".	Het beleid geeft uitgangspunten en ambities voor nieuwe ontwikkelingen in de binnenstad van Den Haag.
Beleidsplan voor het Haagse Groen 2005 – 2015	Het beleidsplan biedt een kader voor duurzaamheid bij inrichting, beheer en gebruik van groen waarbij steeds meer sprake zal zijn van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van beheerder en gebruiker.	Het beleidsplan geeft een raamwerk waarbinnen keuzes kunnen worden gemaakt bij ruimtelijke ingrepen die van invloed zijn op het groen in de stad en bij veranderende maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de functies van het groen
Stedelijke ecologische verbindingzones in Den Haag; hoofdlijnen voor inrichting en beheer uitvoeringsprogramma 2008 – 2018	beleid voor de ecologische verbindingzones in de stedelijke ecologische hoofdstructuur. Ook aandacht voor de ecologische functie van de bomen rijen en de waterlopen in de stedelijke groene hoofdstructuur.	Voor de kerngebieden zijn afzonderlijke beheervisies en beheerplannen opgesteld.
Gemeentelijk waterplan Den Haag	Het Waterplan Den Haag is in 1999 door Den Haag en Delfland vastgesteld. Het Waterplan heeft een tijdshorizon tot 2012 en heeft tot doel het verbeteren van de waterkwaliteit en de belevingswaarde van water in heel Den Haag.	Afspraken over de uitvoering van de maatregelen die nodig zijn voor de realisatie van de wateropgave, zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van het Waterplan Den Haag.
Waterberging in	Het doel van de Waterbergingsvisie is	nieuwe en te herstructureren gebieden

Beleid	Doel beleid	Relevantie voor het MER
Scheveningen, deelgebied waterbergingsvisie Den Haag	een duurzaam en goed functionerend watersysteem.	moeten voldoen aan de waterbergings-normen. Bij herinrichting, stedelijke vernieuwing of nieuwbouw zullen alle mogelijke kansen voor het bergen van extra water – op basis van de nieuwe inzichten in het waterbeheer - worden meegenomen in de planvorming. Als bij nieuwe ontwikkelingen het verhard oppervlak toeneemt, dan moet extra waterberging worden gerealiseerd.
Duurzaam bouwen	impuls geven aan ambities en resultaat duurzaam bouwen	duurzaamheid wordt als toetsingscriterium meegenomen in dit onderzoek